

Erdők könyve

MESE AZ ERDŐRŐL

Tudnod kell, kedvesem, hogy amikor a Jóisten a világot megteremtette, és már mindennel készen volt, összehívta négy legkedvesebb angyalkáját, hogy szétossza közöttük a világ kincseit. Az igazi kincseket.

Egyiknek a jóságot adta, hogy szálljon le vele az emberek közé, és mindenkinek a szívébe tegyen belőle egy darabkát. A másodiknak a szeretetet adta, s a harmadiknak a békességet. Láthatod: igazi nagy kincseket osztott szét angyalkái között a Jóisten. Az angyalok pedig leszálltak a kincsekkel a földre.

Odamentek sorra minden emberhez. Az emberek azonban lezárták szíveiket nagy súlyos lakatokkal. Gyűlölet, irigység, rosszindulat, kapzsiság őrizték a lakatokat, és Isten angyalkái hiába mentek egyiktől a másikig: a szívek nem nyílhattak meg s ők nem tehették beléjük a Jóisten ajándékait. A Jóisten pedig, aki mindent lát, látta ezt is, és nagyon elszomorodott. Mert tudta, hogy baj lesz ebből. Háborúság, nyomor és pusztulás. Gyűlölet lakozik majd az emberek házaiban, és jajgatástól lesz hangos a föld.

S ahogy a Jóisten ott szomorkodott, egyszerre csak elébe lépett a negyedik kicsi angyalka, akiről bizony meg is feledkezett volt, és ezt mondta:

– Hallgass meg engem, édes jó Istenem! Lám odaadtad angyaltársaimnak a jóságot, meg a szeretetet meg a békességet, de ők bizony nem érnek velök semmit, amíg az emberek szíve zárva marad. Add nekem az erdőket, és én majd megnyitom velök az emberek szívét!

A Jóisten rácsodálkozott a kicsi angyalkára, de aztán elmosolyodott, és ez a mosolygás olyan volt, mint amikor a nap fénye átragyog a felhőkön.

– Próbáld meg, lelkecském – mondta kedvesen a Jóisten. – Legyen, ahogy kívánod: neked adom az erdőket!

A kicsi angyal megköszönte szépen az ajándékot, mivelhogy jól nevelt angyalka volt, s már szállott is alá sebesen a földre, s ott is egyenest az erdők közé. Egy tisztásra leszállt, és körülnézett. Mozdulatlanul és sötéten álltak körös-körül a fák, mintha nem is lett volna élet bennök.

– Van itt valaki? – kérdezte a kicsi angyal.

De senki se felelt. Csönd ült az erdőn, súlyos, dermedt csönd.

– Van itt valaki? – kérdezte, most már hangosabban. Csengő hangjára valahonnan a legvastagabb és legmohosabb bükkfa mögül előlépett az öreg Csönd.

– Csak én lakozom itt – szólalt meg mély, rekedt hangon, és borzolt zuzmósakállából kirázott néhány apró kis csigát. Hosszú, szürke köd-köpeny csüngött alá hajlott vállairól, s a hangja azért volt olyan mély és rekedt, mert náthás volt szegény.

– Más senki? – csodálkozott az angyal.
– Hát itt vannak még valahol a manók is, meg a tündérek – felelte morogva az öreg –, aztán itt van a vén boszorkány is valahol...
– Miért nem jönnek elő? – kérdezte az angyal.
Öreg Csönd bosszúsán sóhajtott.
– Nincs semmi dolguk, és emiatt aztán zsémbesek, meg rosszkedvűek valamennyien.
– Hát ezen segíteni kell – mondta az angyal és összeütötte a két tenyerét. A csattanás messzire szállt az erdők felett.
– Manók! Gyertek elő!
De semmi se mozdult. Újra kiáltott az angyal. Újra csak hiába. Ekkor megszólalt öreg Csönd:
– Majd leányom, Visszhang, előhívja őket.
Intett s háta mögül már elő is szökött egy kék ruhás kicsi tündérléányka. Perc alatt fölszaladt a tisztás végiben emelkedő mohos nagy szikla tetejibe, s végigkiáltott az erdőn.
– Manók! Gyertek elő! Isten angyala szólít!
Csengő hangjára aztán nagy álmosan kezdtek előkecmeregni innen is, onnan is a nagy szakállú kis manók.
– Hol voltatok? – kérdezte az angyal.
– Aludtunk – felelték ásítózva a manók. – Nincs semmi dolgunk. Így hát csak alszunk.
– Nincs semmi dolgotok? – mosolygott rájuk az angyal. – Na várjatok csak egy cseppet, majd adok én nektek munkát!
Azzal újra tapsolt egyet.
– Tündérek! Gyertek elő ti is!
De azok bizony nem jöttek. Így aztán az angyal intett föl a szikla felé, s Visszhang kiáltozni is kezdett odafönt nyomban.
– Tündérek! Isten angyala szólít! Tündérek! Isten angyala szólít!
Erre aztán szállingózni kezdtek innen is, onnan is a kicsi tündérek. Durcásan, rosszkedvűen, kisírt szemekkel.
– Hát nektek mi bajotok van? – nevetett az angyal, amikor meglátta őket.
– Nincs lakásunk – szipogták panaszkodva –, az odvas fába, sziklák üregeibe már beköltöztek a manók, s nekünk nem maradt hely. Fáradtak vagyunk, és nincs hova lefeküdnünk. Fázunk, és nincs mivel betakaróznunk...
És sírtak, sírtak keservesen.
– Ne sírjatok, na – mosolygott rájuk az angyal –, mindjárt gondoskodom rólatok is. De előbb látni akarok mindenkit. A boszorkány hol van?
Azzal intett Visszhangnak, s az már kiáltozni is kezdett odafönt:
– Boszorkány! Boszorkány! Boszorkány!

Jött is aztán erre a kiáltozásra nagy bosszúsan. Előtte kúszott a kőd, mögötte a kígyók. Morogva és sántikálva bújtt elő a sűrűből, mint a boszorkányok szoktak, amikor megzavarják őket. Rosszkezdű volt. Ráncos ábrázatán, hosszú, görbe orrán harag sötétedett. Egyetlen nagy hosszú, hegyes foga mérgesen viczorodott elő a szájából, ahogy dohogott.

– Mit zavartok? Mi bajotok van? Mérges gyökereket kell csinálnom! Mérges bogyókat kell csinálnom! Mérget kell kavarjak a kígyóim fogának! Sok dolgom van, láthatjátok! Mit akartok hát?

Nézte az angyal a hajlott hátú, csúnya, vénséges vén boszorkányt, és kacagott.

– Sok dolgod van, látom – szolt reá vidáman –, hát ide figyelj! Az erdőn én parancsolok ezután, megértted? Mérges bogyóidat, mérges gyökereidet gyárthatod tovább is, ha ebben leled kedvedet. De megparancsolom, hogy minden mérges gyökeret és minden mérges bogyót megmutatsz a tündéréknek. Értetted? Ti pedig, tündérek, vigyázzatok arra, hogy senki az erdő népéből ezekhez ne nyúljon. Érted, boszorkány? Értitek, tündérek?

A boszorkány morgott valamit, és bosszúsan visszasántikált az erdő legsűrűbb sűrűjébe. Előtte kúszott a kőd, mögötte csúsztak-másztak a kígyók. A tündérek pedig megígérték, hogy ügyelni fognak.

(És ez még ma is így van. Azóta is egyre ülteti a vén gonosz boszorkány mérges gyökereit, és itt-ott felaggatja mérges bogyóit a fákra és bokrokra. De senki az erdő népéből nem nyúl ezekhez, mert a tündérek betartják a parancsot, és mindenkit figyelmeztetnek, aki egy ilyenhez közeledik. Ezért hát, ha egyedül jársz az erdőn, és ismeretlen bogyókat találsz, kérdezd meg előbb a tündéreket, mielőtt hozzájuk nyúlnál. Ők majd megmondják neked, hogy ehetőek-e. Ha kérdésedre nem felelnek, csak hallgatnak, akkor tudnod kell, hogy azok a bogyók a vén sánta boszorkány mesterkedéséből származnak. Ugyanis a vén boszorkány is csinált ám egy varázslatot, mégpedig olyan igazi boszorkányhoz illő gonosz varázslatot, mely abból áll, hogy valahányszor egy gyermek közeledik ezekhez a veszedelmes bogyókhoz, a tündérek azon nyomban elfelejtik az emberi beszédet. Így aztán nem tudnak szólni hozzád, még csak kiáltani sem tudnak. Csak elkezdenek sírni a virágok kelyheiben, meg a fák mögött. Sírnak szegénykéik, mert szeretik a gyermekeket, és tudják, hogy ezektől a bogyóktól rettenetes hasfájást kaphatsz. Tehát figyelj jól, hogy sirásukat meghallhasd, és főképpen ne egyél soha ismeretlen bogyókat!)

Ez történt tehát azon a napon a boszorkánnyal. Visszasántikált haragosan az erdő legsötétebb sűrűjébe, az angyal pedig ott maradt a tisztáson a tündérékkel, manókkal, az öreg Csönd bácsival, és az ő vidám, szőke, kék szemű leánykájával, akinek Visszhang a neve. És hozzákezdett, hogy megszüpítse az erdőt.

Legelőször ruhája ráncaiból előrázta a Szellőt, és elindította, hogy tanítsa meg beszélni a fákat. Aztán elővette zsebéből a virágokat, s teleszórta velük a tisztás fűvét. (Jó nagy zsebe lehetett az angyalnak, amibe sok virág befért. Éppen annyi,

amennyit ma is meglelsz az erdőszélen, a réteken és azokon a kis napos tisztásokon, amiket szertesztét láthatsz az erdők között.)

– Így na – fordult az angyal a tündérekhez, amikor már minden virág a maga helyén állott –, most eridjete, s költözzetek be mindannyian egy-egy kedvetek szerint való virágba!

Jókedvük lett ettől egyszeribe a tündéreknek. Mindegyikük talált is szállást magának, hamar. Egyik a harangvirág kék burája alá bújt be, másik a margaréta fehér kelyhére heveredett. Harmadik beköltözött a tárnicsvirág illatos tölcserébe, negyedik a piros lángvirágba, ötödik a kikericsbe, és így tovább. Valamennyi tündérnek jutott egy virág.

– Most pedig – mondotta az angyal, amikor ezzel elkészültek –, tanítsátok meg a madarakat énekelni! Ez a ti munkátok.

A tündérek nyomban szét is rebbentek, hogy megkeressék a madarakat. És hamarosan elkezdett az erdő fűtölteni, búgni, csivitelni.

– Így hát – bölintott az angyal elégedetten –, ezzel megvolnánk. Na most ti, rest manó-népség! Eridjete és tanítsátok meg az állatokat dolgozni. Mindegyiket a maga mestersége szerint. Ez legyen a ti foglalkozásotok!

Tetszett ez a játék a manóknak, és egyszeribe szerte is szaladtak, hogy megkeressék az állatokat, és megtanítsanak nekik mindent, amit egy jól nevelt erdei állatnak tudnia kell, kinek-kinek a maga mestersége szerint. A borzot megtanították gödröt ásni, a rókát egerészni, az őzet legelni, a nyulat ugrándozni, a mókust fára mászni.

Az angyal pedig lassan fölsétált a sziklához, melynek tetején Visszhang lóbálta a lábát s onnan nézett az erdőkre. És látta, hogy jól ment minden. A Szellő járta a fákat, és a fák beszélni tanulták az erdő sutgó nyelvét. A madarak szorgalmasan gyakorolták a maguk dalait, és az állatok igyekeztek ellesni a manóktól mindazt a sok tudományt, amire szükségük lehetett. És minden manó és minden tündér végezte hűségesen a maga dolgát, amivel az angyal megbízta.

Az angyal körülnézett. És ahogy ott állt, a sziklán, érezte, hogy valahol valami még hiányzik. Egyszerre csak megakadt a szeme egy kis árva, zöld ruhás tündéren, aki szomorúan álldogált a szikla tövében.

– Hát te kicsoda vagy? – kérdezte az angyal meglepődve.

A kis zöld ruhás tündérke lehajtotta a fejét, és szipogott.

– Én senki se vagyok – felelte eseten –, nekem még nevem sincsen...

Öreg Csönd felmordult odalent.

– Ne törődj velem, jó angyal! – dünnyögte bosszúsan –, az én kisebbik lányom ez. Olyan haszontalan, hogy semmire se tudom használni. Ha rábízom a csigákat, szétszaladnak. Ha rábízom a mohát, kiszárad. Még a kődot se tudja reggelenként megőrizni a réteken. Folytonosan csak mesélni akar, mesélni, mesélni! Én pedig nem állhatom ezt. Én azt szeretem, ha mindenki hallgat. Mit kezdjek két ilyen

leánykával? Az egyik mindig kiabálni akar, a másik mesélni. Gondolhatod, mennyi bajom van velük...

Az angyal kíváncsian nézett a zöld ruhás tündérére.

– Aztán miről tudsz mesélni? – kérdezte.

– Mindenről! – csillant föl a tündérke szeme. – Fákról és felhőkről, madarokról és állatokról...! Arról, amikor lemegy a nap, és arról, amikor fölkel a hold, és ezüstport szítál a fák tetejére...!

– Várj csak, várj csak – vágott a szavába az angyal mosolyogva –, várj egy cseppet!

Azzal lehajolt, és megérintette a sziklát. És abban a pillanatban csillogó víz buggyant elő a kövek közül azon a helyen.

– Neked adom a forrást és a patakot – mondta az angyal –, játszatsz benne és mesélhetsz benne kedved szerint, éjjel és nappal, örökkön-örökké, és soha senki meg nem háboríthat. Jó lesz így?

A kis zöld ruhás tündérke abban a szempillantásban beleszökött a forrás vizébe, tapsolt, kacagott és szökdelt lefele a kövek között, csodálkozó réteken és álmodozó tisztásokon át. Kacagott és mesélt, mesélt, mesélt. A köveknek a fákról, a fáknek a kövekről, a madaraknak a virágokról, és a virágoknak a madarokról. Surrant, csilingelt, fecsegett, dalolt, szökdelt és tréfált, és közben csodálatosan szép és titokzatos meséket mesélt az erdőről. A fák mosolyogni kezdtek, a kövek kacagtak, a virágok vidáman bólogattak, és a kelyhek szirmaira kiültek a virágtündérek, hallgatni a mesét.

(Azóta is egyre mesél. Amikor az erdőn jársz, és rábukkansz valahol egy forrásra, ülj le melléje csöndesen és figyelj. Nagyon csöndes légy, és akkor hallani fogod a zöld ruhás tündérke hangját a surranó vízből. Ha pedig jó füled van, és érted az erdő nyelvét, akkor meghallhatod azokat a csodaszép meséket, amiket a forrás, a csermely, a patak tündére elmond ilyenkor a fáknek.)

Így történt tehát azon a régi napon, amikor Isten angyala lejött, hogy megszépítse az erdőt. Kacagtak a fák, a virágok és a rétek. Kacagtak a manók és a tündérék, és fent a sziklák tetején a Visszhang. Csak öreg Csönd bácsi nem kacagott, hanem megrázta bosszúsán hosszú zuzmószakállát, úgy, hogy a kicsi csigák alig tudtak megkapaszkodni benne, összehúzta köpenyét, és messzire elhúzódott onnan, be az erők legsötétebb mélyébe, mohos fák és még mohosabb sziklák közé.

– Így na – mondotta elégedetten az angyal, mert tetszett neki, hogy az erdő megéledt –, így na, most már igazán rendben van minden.

Az erdő pedig élni kezdett. Úgy éppen, ahogy most is él. A szellő, akit ruhája ráncaiból rázott elő az angyal, járta a fákat, és a fák suttogva beszélgettek egymással. Úgy, mint ma is, éppen úgy. Vén fák odvában, sziklák üregeiben, bozótok sűrűjében matattak a manók, s tanitgatták az állatokat mindarra, amit tudni jó és hasznos. Mint ma is, éppen úgy. Tisztásokon, rejtett nyiladékok napfoltjain

virágok nyíltak, s minden virágban egy-egy tündérke lakott, és gondoskodott arról, hogy minden madár megtanulja idejében a maga dallamát, és senki az erdő népéből mérges bogyót ne egyék. Énekeltek, füttyörészték, csiviteltek a madarak, mesélt a forrás, Visszhang pedig ült a sziklán halványkék ruhában, és lógatta a lábát. Akárcsak ma, éppen úgy.

Az angyal pedig látta, hogy szép az erdő, és elindult, hogy megkeresse három társát: a Jóság angyalát, a Szeretet angyalát és a Békesség angyalát.

– Gyertek – mondta nekik –, az erdő majd megnyitja az emberek szívét, és ti elhelyezhetitek benne a magatok kincseit.

Bevitte őket az erdő mélyébe, ott is a legszebb tisztásra, amit azóta is Angyalok Tisztásának neveznek. Ott megpihentek és várták az embereket.

Jött az első.

De hiába daloltak a madarak, hiába virágoztak a virágok, hiába suttoztak a fák, és hiába mesélte legszebb meséit a forrás: az ember nem látott meg és nem hallott meg mindebből semmit. Fejszét fogott, levágott egy fát, és elment vele. Szíve nem nyílt meg egyetlen pillanatra se. Rontó-ember volt.

Az angyalok nagyon elszomorodtak, amikor látták, hogy hiába szép az erdő, a rontó-ember nem látott meg belőle semmit. Megsíratták a szerencsétlent, amikor elment, zárt szívvel, hidegen. Ez volt az első harmat a földön. Az estéli harmat. Angyalok könnye.

Aztán jött a második ember. Jött, de ő sem látott meg semmit az erdőből. Vakon és süketen haladt a maga útján, fejét lehajtva hordta, és száraz rőzsét gyűjtött. Száraz ágakat keresett csupán az élő, csodaszép erdőben. Az ő szíve se nyílhatott meg. Jött és elment. Gyűjtő-ember volt, közönyös ember. Az angyalok megsíratták őt is, még jobban, mint az elsőt. És ez volt az erdőn a második harmat. A hajnali harmat.

Búsan álltak az angyalok a tisztás közepén, és sírtak. Sírták az embereket, akik nem látják meg a szépet. Sírtak a fák is, sírt a szellő, a virágok és a tündérek a virágokban. A patak is sírt, a csönd is sírt.

És ekkor jött a harmadik ember. Jött, megállt a tisztás széliben, és meghallotta sírni az erdőt. Meglátta a virágokat, a fákat. Meghallotta a csermelyt. És halkán mondta:

– Istenem, milyen szép...

És abban a pillanatban lehullt a szívéből egy nagy rozsdás lakat.

Akkor kelt a nap. Kacagó sugarai aranycsikókon nyargaltak végig a fák tetejét. Szempillantás alatt felszáradt a harmat, szétfoszlottak a ködök. Ragyogott a kék ég, csillogtak a fűszálak. Egy sárgarigó felröppent a legmagasabb fenyő tetejére, és vidámat, nagyot füttyentett.

És erre egyszerre megszólalt minden madár. Kacagtak a virágok, és kacagott a patak. Tündérek táncoltak a fák alatt, bukfencet vetettek örömeikben a manók. A

szellő megcsiklandozta a fák leveleit, és fent a sziklán tavaszillatú madárdalokat énekelt a visszhang.

– Milyen szép! – mondta még egyszer az ember.

Az angyalok pedig odaléptek hozzá, egyenként, lábujjhegyen és nyitott szívébe beletették a kincseket. A jóságot, a szeretetet és a békességet. Magasan fönt, az égben, fehér felhőtutajon a Jóisten ült, maga. Bárányfelhőket pöfékelt nagy kék pipájából, és alámosolygott a földre.

Így volt ez bizony, lelkecském, s így van azóta is. Háromféle ember él a világon: a rontó-ember, a gyűjtő-ember és a látó-ember. Te látó-ember leszel, ugye?

Amikor az erdőre kimégy, figyelve lépj, és lábujjhegyen. Mihelyt a fák alá belépsz, és felrebben előtted az első rigó: akkor már tudnod kell, hogy az erdő észrevett.

Ha megállsz egy pillanatra, hallani fogod a szellőt, ahogy a fák között tovaoson. Te már tudod, hogy ezt a szellőt az angyal rázta elő, köpenye ráncaiból. Ha jól figyelsz, a manókat is hallhatod: surrannak, matatnak itt-ott a sűrűben. Sok dolguk van, igyekezniök kell.

A virágokat is láthatod majd, és minden virág kelyhéből egy tündérke les reád. Figyelik, hogy rontó-ember vagy-e? Azoktól félnek.

De te látó-ember leszel, és a tündérek ezt hamar felismerik. Kiülnek a virágok szirmaira, és kedvesen reád kacagnak. De akkor már a patakat is meghallod, ahogy neked mesél, csodálatos meséket az erdőről.

Csönd bácsi, az öreg, ő csak a fák közül, vagy egy szikla mögül les reád, és a sánta vén boszorkányt se láthatod, mert ő mindig a legsötétebb sűrűség mélyén rejtőzködik. Csak a mérges bogyókról tudhatod, hogy ott van valahol.

Kacagsz, vagy énekelsz? A napsütötte sziklacsúcson egy kék ruhás leányka ül, lábait lógatja, és hangodra vidáman visszakacag. Te már ismered őt is ebből a meséből. Csönd bácsi nagyobbik leánya, Visszhang a neve.

Haladj bátran, egyre mélyebben az erdők közé. A fák alatt, itt-ott még láthatod a harmatot, ahogy megcsillan a fűszálak hegyén. Jusson eszedbe, hogy angyalok könnye az. Angyaloké, akik sokat sírnak még ma is, mert annyi sok embernek marad zárva a szíve a szép előtt.

De miattad nem sírnak már. Mosolyognak, amikor jönni látnak. Mosolyognak a fák is. A virágok legszebb ruháikat öltik magukra, és megdobálnak láthatatlan puha-illat-labdáikkal. Minden olyan szép, puha és illatos körülötted, minden olyan tiszta és barátságos. Csak haladsz az erdőn át, és arra gondolsz, hogy szép. A virágok, ahogy nyílnak. A fák, ahogy egymás közt suttogva beszélgetnek. A forrás, ahogy csobog, csillog, mesél. A madarak, ahogy dalolva, fütyörészve, csivítelve szökdösnek ágról ágra. A mókusok, a nyulacskák, minden. Csak haladsz csöndesen, gyönyörködve, céltalanul, s egyszerre csak kilépsz az Angyalok Tisztására.

Nem is tudod, hogy ez az, mivel az angyalokat nem láthatja a szemed. Csak annyit látsz, csak annyit érzel, hogy csodálatosan szép. És megállasz. És abban a pillanatban megnyílik a szíved, és az angyalok észrevétlenül melléd lépnek, egyenként, lábujjhegyen, és belerakják kincseiket a szívedbe.

A legnagyobb kincseket, amiket ember számára megteremtett az Isten. A jóságot, a szeretetet és a békességet.

Te minderről semmit sem tudsz akkor. Csak annyit hallasz, hogy a madarak nagyon szépen énekelnek körülötted, és a patak nagyon szépen mesél. Csak annyit látsz, hogy nagyon szép az erdő. A fák, a virágok, a fű, a moha, a magas kék ég és rajta az a nagy, csillogóan fehér felhő, amelyiken a Jóisten ül, bárányfelhőket pőfékel nagy kék pipájából, és jóságosan alámosolyog.

Csak, amikor visszatérsz újra az emberek közé, a rontó-emberek és a gyűjtő-emberek közé, és hiába gonoszak hozzád, te mégis jóval viszonzod gonoszságukat, szeretettel vagy mindenki iránt, és az élet legsúlyosabb perceiben is derű és békesség van a homlokodon: csak akkor látják meg rajtad, hogy az Angyalok Tisztásán jártál, kedvesem.

BULÁMBUK

Amit most elmondok neked, az még akkor történt, amikor az erdei manók megtanították az állatokat, mindegyiket a maga mesterségére, az Erdő Angyalának parancsa szerint. A borzot gödröt ásni, a rókát egerészni, a mókust diót törni, az őzeket legelni, és a vaddisznót túrni.

Amikor már mindegyik tisztában volt a maga mesterségével, az Erdő Angyala elindult az Angyalok Tisztásáról, hogy sorra felkeresse őket, és megkérdezze: tetszik-e neked a mesterség, amit számukra kijelölt?

Először a borzot kereste föl, aki ott szorgalmaskodott egy agyagos domboldal közepén és ásta a gödröt, pontosan úgy, ahogy azt tanították neki.

– Tetszik neked ez a mesterség? – kérdezte az Erdő Angyala.

– Tetszik – felelte a borz –, a föld puha, a körmöm hosszú és éles. A gödör pedig, amit árok magamnak, meleg és kényelmes. Csak egy baj van.

– Mi baja lehet annak, aki szereti a mesterségét és érti a dolgát? – lepődött meg az angyal.

– Csak annyi – mondta a borz –, hogy valahányszor elkészülök egy szép, kényelmes gödörrel és beköltözöm, jön valahonnan egy nagy, fekete, hatlábú szarvasállat, és rádönt egy rakás fatörzset a bejáratomra. Én pedig kezdek elölről a munkát. Ez már a kilencedik gödör, amit árok magamnak.

– Aztán miért nem szólsz neki, hogy döntse máshová a fáit?

– Szóltam én eleget – bizonykodott a borz –, de csak megcsattogtatta a szarvait, és azt felelte, hogy ő Bulámbuk, a nagy, fekete, hatlábú szarvasállat, aki azt teszi, ami neki jólesik.

– Majd utána nézek ennek a dolognak – ígérte az Erdő Angyala, és továbbment.

Felkereste az őzet. Éppen legelt az egyik tisztáson. Pontosan úgy, ahogy erre megtanították.

– Tetszik neked ez a mesterség? – kérdezte az Erdő Angyala.

– Nagyon tetszik – felelte az őz –, reggel kijövök legelni, aztán lemegyek a patakhoz, s iszom a vízből. Majd lefekszem pihenni a mohára. Délután újra kijövök legelni, és újra iszom a vízből. Nagyon tetszik ez a mesterség, és nem is fáradtságos. Csak egy baj van.

– Mi baj lehet? – csodálkozott az angyal.

– Minden reggel jön valahonnan egy nagy, fekete, hatlábú szarvasállat – panaszkolta az őz –, előbb belefekszik a patakba és meghempereg benne, aztán lefekszik a fűvemre, és abban is meghempereg. Csupa sár lesz tőle a fű, és én alig találok magamnak legelnyivalót.

– Aztán nem mondtad neki, hogy hemperegjen máshol? – kérdezte az angyal.

– Mondtam én eleget – bölintott az őz –, de csak megcsattogtatta szarvait, és azt felelte rá, hogy ő Bulámbuk, a nagy, fekete, hatlábú szarvasállat, aki azt teheti, ami neki jólesik!

– Na majd szót váltok veled – csóválta meg fejét az Erdő Angyala, és továbbment.

Felkereste a vaddisznót. Ott turkált a bükkösben. Pontosan úgy, ahogy tanították neki.

– Tetszik ez a mesterség? – kérdezte az angyal.

– Nagyon tetszik – rőfögte a vaddisznó –, a föld puha itt a fák alatt, és a makknak jó íze van. Csak egy a baj.

– S az ugyan, mi lenne? – csodálkozott rá az angyal.

– Minden délután erre jön egy nagy, fekete, hatlábú szarvasállat, és elkezd táncolni éppen itt a fák alatt. Úgy összetapossa ezzel a földet, hogy belefájdul az orrom, míg föltűrom megint.

– Aztán miért nem kéred meg, hogy menjen másfele táncolni?

– Kérem én eleget – bizonykodott a vaddisznó –, de rám se hallgat. Csak megcsattogtatja a szarvait, és azt mondja, hogy ő Bulámbuk, a nagy, fekete, hatlábú szarvasállat, aki ott táncol, ahol neki jólesik!

– Ezen segíteni kell – mondta most már valamivel bosszúsabban az Erdő Angyala, és ment tovább.

Ahogy sorra járta a többi állatokat, mindegyik meg lett volna elégedve a maga mesterségével, de mindegyiknek volt valami panaszja is. És minden panasz egy nagy, fekete, hatlábú szarvasállatról szólott, akinek Bulámbuk volt a neve, és aki azt csinálta, ami neki jólesett.

Megbosszankodott végül is az Erdő Angyala, erősen.

– Aztán hol van ez a nevetlen szarvasállat? – kérdezte.

– Mindig ott, hol neki éppen jólesik – felelték az állatok –, most alighanem a szikláknál lesz.

Elindult hát az Erdő Angyala a sziklák felé, hogy megkeresse azt a nagy, fekete, hatlábú és nevetlen szarvasállatot. Alig ment valamit, csak szembetalálkozott az öreg Csönddel. Jött nagy haragosan, borzolt szakállában alig győztek megkapaszkodni az apró kis csigák.

– Hova ilyen nagy sietve? – kérdezte az angyal.

– Ne is kérdezd – dohogott vén Csönd bosszúsán –, valami nagy, fekete, hatlábú szarvasállat felkapaszkodott a sziklákra, és olyan lármát csap, hogy nem lehet kibírni. Megyek előle az erdő másik végibe.

– Éppen ezt a fickót keresem – mondotta az angyal, és ment sietve a sziklák felé. Már hallotta is a pokoli zajt odafent. Óriási kövek gurultak csattogva lefele a lejtőn. Szegény Visszhang haját tépve sikoltozott. Jajgatott a patak, amikor egy-egy nagy sziklakő alázuhant a vízébe. Nyögtek a fák, valahányszor egy-egy sziklakő nekiütődött. A medve bosszúsán topogott ide-oda barlangja előtt, és törölgette két mancsával a szemébe fröcskölt vizet.

– Mi történik itt? – kérdezte az angyal. – Miféle rendetlenség ez?

– Valami nagy, hatlábú szarvasállat duhajkodik odafent – morogta a medve –, nem elég, hogy elkergette a Csöndet, megbolondította Visszhangot, megdobálta a patakot és megsebezte a fák kérgét, de még az én szememet is telefröcskölte vízzel onnan fentről. Nagyon nevetlen egy állat ez odafent, mondhatom...

– Várj csak – mondta szigorú arccal az Erdő Angyala –, mindjárt megnézem én ezt az állatot!

Azzal felhágott a sziklára, azoknak is a legtetejébe, ahonnan a mázsányi nagy sziklakövek zúdultak lefelé, egyik a másik után. Hát valóban ott állt a tetőn egy nagy, fekete, hatlábú szarvasállat, csúnya, mint az éjszaka, és labdázott a sziklakkal.

– Hát te mit művelsz itt? – szólt rá szigorúan az Erdő Angyala.

– Játszom – felelte a csúnya, fekete szarvasállat bambán és nevetlenül, és megcsattogtatta ostobán a szarvait –, játszom, láthatod!

– És ki engedte meg neked, hogy olyasmit játsszál, ami másoknak bajt okoz?

– He? – ágaskodott fel a csúnya, nagy, fekete, hatlábú szarvasállat ott a szikla tetején még ostobábban és még nevetlenebbül. – Én Bulámbuk vagyok, a nagy, fekete szarvasállat, és nem kérek engedélyt senkitől, hanem csak teszem, ami nekem jólesik!

Azzal dobálni kezdte tovább a sziklákat.

– Szóval te nagy hát az a híres Bulámbuk – mondotta haragosan az Erdő Angyala –, aki összehempereg az őz fűvét, összetaposod a vaddisznó földjét, fákat döntesz a borz lakására, és csupa olyasmit csinálsz, amit nem kellene csinálnod. Azt gondolod, hogy ez így jól van?

– Jól van, hát – felelte ostobán és nevetetlenül a csúnya, nagy, fekete, nevetlen szarvasállat, akinek Bulámbuk volt a neve –, nagyon jól van ez így! A tisztás fűvén hemperegni jólesik fürdés után, és ha az őznek nem tetszik ez, menjen másfele legelni. Hempergetés után nagyon jólesik táncolni egy keveset a bükkösben, mivel ott jó puha a föld. S ha ez nem tetszik a vaddisznónak, hát menjen, és keressen más bükköst magának. A fákat kidöntögetni is nagyon jó és mulatságos. Minden nagyon jó és mulatságos, amit én teszek. Akinek mindez nem tetszik, az menjen máshova. Én Bulámbuk vagyok, a nagy, fekete szarvasállat, és azt teszem, ami nekem tetszik. Most például labdázni akarok, amint láthatod.

Azzal dobálni kezdte újra a mázsás, nagy sziklaköveket. Azok pedig csattogva gurultak alá a lejtőn, megrémítették Visszhangot, megsebeztek a fákat, belepuffantak odalent a patakba és telefröcskölték vízzel a medve szemét.

Az Erdő Angyala pedig igen erősen megbosszankodott ekkora nevetlenség láttán, és nem is szólt többé egy szót sem, hanem elkezdett varázslatot csinálni. Igazi nagy varázslatot, hogy méltó módon megbüntesse vele a nagy, csúnya, fekete, hatlábú szarvasállatot a maga nevetlenségéért.

Hosszasan csinálta a varázslatot, és közben nem szólt egy szót sem. Bulámbuk pedig dobálgatta tovább a mázsányi nagy sziklaköveket azalatt, mintha csak övé lett volna egyedül a világ és nem törődött semmivel. Mivel ő Bulámbuk volt, a nagy, csúnya, nevetlen s pökhendi hatlábú szarvasállat, aki minden más állatnál nagyobb s erősebb volt az erdőn, és ezért úgy érezte, hogy tehetett, amit akart.

Hanem az Erdő Angyala bizony csinálta már a varázslatot. Kissé lassan ment ugyan, de igazi, nagy büntető varázslat volt ám. Mert egyszerre csak elkezdett zsugorodni Bulámbuk. Zsugorodott, zsugorodott... mind kisebb és kisebb lett, s végül már csak akkorácska volt, mint a hüvelykujjam.

Elbámult és összecsatogtatta a szarvacskáit.

– Mi ez? – kérdezte bután. – Miféle furcsa dolog ez? Megnőttek a kövek, megnőttek a fák, megnőtt minden!

Az Erdő Angyala pedig, aki a varázslatot csinálta, lenézett Bulámbukra, és nevetett.

– Ne neved! – csattogtatta meg Bulámbuk a szarvait, bosszúsan. – Nincs ezen semmi nevetni való! Megnőttek a kövek, és nem tudom többé dobálni őket! Megnőttek a fák, és nem tudom kidönteni őket! Nagyon is rossz ez így! Mert én Bulámbuk vagyok, a nagy, fekete, hatlábú szarvasállat, s azt akarom tenni, ami kedvemre van!

Az Erdő Angyala csak nevetett. Fölvette a földről a kis, csúnya, fekete, hatlábú szarvasállatocskát, megnézte jól, és így szólott hozzá:

– Tévedsz, barátom, mert te már nem Bulámbuk vagy többé, a nagy, fekete, hatlábú és nevetlen szarvasállat, hanem Bulámbuk, a kis, fekete, hatlábú, és még mindig nagyon nevetlen szarvasállatka. Ki okosan tennéd, ha ezentúl felhagynál

a neveletlenséggel, mert bizony a mai naptól kezdve mindenki csak szarvasbogárnak nevez majd. Most aztán mehetsz, csinálhatsz, amit akarsz, mert nem okozhatsz több kárt senkinek!

Azzal letette a szarvasbogarat egy kis, lapos kőre, és indult is már, hogy visszatérjen az Angyalok Tisztására.

– Állj meg, állj meg! – kiabált utána a nagy, fekete, hatlábú szarvasállatból kis, fekete, hatlábú szarvasbogárrá átváltozott Bulámbuk –, állj meg, mert ez így semmiképpen sincsen jól!

– Miért nincsen jól? – fordult vissza az Erdő Angyala.

– Hová menjek így? Mihez kezdjek? – siránkozott Bulámbuk a kövön. – Ha egy álló napig gyalogolok, akkor sem jutok el oda, ahova azelőtt két lépéssel eljutottam! Ehen s szomjan pusztulok így bizonyosan!

Az Erdő Angyala nevetett. Visszatért Bulámbukhoz s fölvette a tenyerére.

– Ide figyelj – mondta neki. – Ide figyelj, te nagy, fekete, hatlábú és neveletlen szarvasállatból lett, kis, fekete, hatlábú és most már kevésbé neveletlen szarvasbogárka. Itt hagyhatnálak magadra, hogy most már igazán csinálj, amit akarsz, mert kárt már nem nagyon okozhatsz senkinek. Mondhatnám, hogy Bulámbuk vagy, s tehetsz, amit akarsz. Méltó büntetés lenne ez számodra. Ehelyett azonban foglalkozást adok neked is. Eredj s keresd meg azokat a fákat, amiket megsebeztl a köveiddel, s gyógyítsd a sebeiket. Ha jól végezted dolgodat, hálából majd enni adnak neked a fák. Érted? S hogy ne kelljen annyit gyalogolnod, még szárnyat is kapsz.

Azzal elővett az angyal a zsebéből két szép, kemény, fekete szárnyat és felcsatolta azokat Bulámbuk hátára.

– Így ni – mondta az Erdő Angyala –, most eredj s nézz a mesterséged után!

Bulámbuk pedig, a csúnya, nagy, fekete hatlábú szarvasállatból lett, csúnya, kis, fekete, hatlábú szarvasbogár nézegette vadonatúj szárnyait, emelgette, próbálgatta őket, aztán csak züm... felszállt a levegőbe. Keringett egyet, majd aláereszkedett a legközelebbi tölgyfára, és elkezdte gyógyítani rajta a kő okozta sebeket. A tölgyfa ezért cukorlevet adott neki inni, és az Erdő Angyala megállt a fa alatt, és megkérdezte:

– Na hát, Bulámbuk, mit szólsz ehhez a mesterséghez?

– A szárnyaim jók – felelte a szarvasbogár –, repülhetek velük, ahova akarok. Gyógyítom a tölgyfát, és a tölgyfa ennem ad ezért. Azt hiszem, ez így elég jó lesz.

– Akkor hát veled is rendben volnánk – mosolygott az Erdő Angyala, és visszatért az Angyalok Tisztására.

Bulámbukot pedig, a nagy, fekete, hatlábú szarvasállatból lett, kis, fekete, hatlábú szarvasbogarat meglelheted az erdőn magad is. Ott lesz még mindig valamelyik tölgyfán. Mert még most is azzal foglalkozik, hogy gyógyítja a fák sebeit, amiket annak idején a sziklakövekkel okozott rajtuk. Még nagy, fekete és hatlábú szarvasállat korában. A legurított sziklaköveket is megleled a patakokban,

meg a patak két oldalán. Bizony sok követ dobált Bulámbuk annak idején, amikor még nagy, félelmetes és nevetlen szarvasállat volt, s ez az oka annak, hogy még a mai napig sem végzett a gyógyítással.

Ott leled meg valamelyik tölgyfa sebéen, ahogy a cukros vizet szürcsöli. Szárnyait is megláthatod, amiket az Erdő Angyalától kapott volt ajándékba. De azért légy óvatos vele, és lehetőleg ne nyúlj hozzá. Mert Bulámbuk bizony még ma is nevetlen kissé, és megeshet, hogy szarvacskáival megcsípi az ujjad bögyét!

MESE A VÉN GOMBAC SINÁLÓRÓL

Amikor az állatok már mind megtanulták a maguk mesterségét, és a manóknak nem volt több dolguk ezzel, új foglalkozás után kellett nézzenek. Néhányan fészekrakásra kezdték tanítani a madarakat, mások hálószövésre a pókokat. Voltak, akik a pillangókat és a szitakötőket oktatták, és voltak, akik a cserebogaraknak, katicabogaraknak viselték gondját.

A legerősebbik manó, akinek hosszú, fehér szakálla földig ért már, és vén volt ahhoz, hogy fára másszon, vagy egyéb nehéz munkát végezzen, nekifogott gombát ültetni. Éppen olyan időt-töltött vén manóhoz illő foglalkozás volt ez. Járt egész nap az erdőt, lassan, öregesen, és itt-ott elültetett egy-egy gombát. Fehéret, barnát, pirosat: amilyen éppen az eszébe jutott.

Jóféle gombák voltak mind, amiket az öreg manó ültetett, és legkedvesebb mulatsága az volt, ha megleshetette egy fa mögül, amikor valami rőzsegyűjtő öregasszony vagy gyerek meglelte ezeket a gombákat a bokrok alatt vagy a fák tövében, és boldog örömmel vitte haza, hogy vacsorát főzzön belőlük. Megelégedetten dörzsölgette ilyenkor kezeit a kis öreg manó, hogy lám csak, milyen hasznos mesterséget választott magának. Szegényemberek gondviselője lett.

Egy szép napon, ahogy éppen hazafelé ballagott a gombaültetésből, egy terebélyes, nagy bükkfa alatt megpillantott egy idegen gombát. Szép, piros kalapos, cifra gomba volt. Emlékezett, hogy reggel arra járva két vargányát ültetett oda. Azok ott is voltak a helyükön. De hogyan került közéjük ez a szép, piros gomba?

Vakarta a fejét a kis öreg manó, de nem emlékezett sehogyan sem, hogy ő ilyesmit ültetett volna. Még csak nem is látott soha életében ehhez hasonló szép, piros gombát. Vakarta a fejét, simogatta hosszú, fehér szakállát, tűnődött, gondolkodott. Háromszor is körüljárta az idegen gombát. De csak nem tudott rájönni, hogy honnan kerülhet oda.

Csóválta a fejét és hazament.

Mikor estefelé újra arra sétált, a gombák nem voltak ott. Sem a két vargánya, sem a szép, piros, idegen gomba.

– Ki lelte meg a gombákat? – kérdezte a harkályt, aki éppen ott dolgozott a bükkfán.

– Az erdész kislánya – felelte a harkály –, nagyon megörvendett ám a szép, piros gombának! Úgy kacagott, hogy még Visszhang is alig győzött versenyt kacagni vele. Igazán ügyes vagy, hogy olyan szép gombákat tudsz csinálni!

A kis vén manó nem szólt semmit, és ahogy ment tovább az erdőn, lassanként maga is kezdte elhinni, hogy valamiképpen mégis csak ő ültette oda azt a szép, piros gombát. Mindössze megfeledkezett róla, mert hiszen öreg már.

Hanem aztán másnap reggelre támadt ám nagy felfordulás!

Alig virradt meg, jött a szarka rémült cserregéssel az erdészház felől. Ahány szál tolla volt, annyifelé borzolódtott.

– Haldoklik a kislány! Haldoklik a kislány! – rikácsolta végig az erdőn.

Megmozdult erre ijedtében az egész erdő. Ahány manó volt, mind összefutott. Ahány tündér, mind kiugrált a virágokból. Még Visszhang is otthagya a sziklát, és még a patak is elhallgatott ijedtében. Szerették mind nagyon az erdészék kislányát.

Nosza, rohantak a manók gyógyító gyökerek után. Szedték a tündérek az ezerjófűvet, balzsamvirágot. Szaladtak vele az erdészházhoz.

Ott feküdt a kislány, halálos sápadtan, az ágyon. Sírt az édesanyja, sírt az édesapja. Hiába volt minden orvosság, hiába volt a szomszédok sok okos tanácsa: nem tudták, mi baja lehetett, nem tudtak segíteni rajta.

Jöttek a manók a jóféle gyökerekkel, nem használt semmit. Jöttek a tündérek ezerjófűvel, balzsamvirággal. Éjféle harmatot is hoztak gyöngyvirágcsuporban: nem gyógyult meg a kislány ezektől sem. Csak mind betegbb lett szegényke, mind betegbb.

Sírtak a tündérek, sírtak a manók valamennyien, és nem tudták, mit kezdjenek. Odagyűltek az erdő madarai mind, az erdő állatai mind, lehajtották a fejüket és búsultak nagyon. Szerették a kislányt, mert jó kislány volt, de nem tudtak segíteni rajta. Csak álltak az ágya körül nagy szomorúsággal és nézték, ahogy egyre sápadtabb lett, egyre gyöngébb lett szegényke.

Egyszerre csak befurakodott közéjük az okos kis gyík, és azt mondta:

– Engedjetelek oda, hadd nézzem meg, mi baja van!

Odaengedték, hogyne engedték volna. Az okos kis gyík pedig nézte, vizsgálta a beteg leánykát, aztán csak zsupsz! Beugrott a szájába hirtelen, bebújt a torkába, és eltűnt.

Kimeredt szemmel lesték az állatok meg a madarak mind, de még a tündérek is, a manók is és az erdészék is, szegények, hogy mi lesz ebből?

Hát az lett, hogy kis idő múltával csak mászott kifelé nagy kínlódva a kis gyík a leányka gyomrából, és rángatott kifelé onnan egy nagy, piros gombát! Akkora nagy volt a gomba, hogy a kicsi gyík alig tudta vonszolni kifelé.

Nagy nehezen kikecmergett vele mégis. S hát abban a szempillantásban elkezdett mosolyogni a kislány! Kipirosodott az arca, megnyíltak a szemei, felült az ágyon és kacagni kezdett! Meggyógyult, szempillantás alatt.

Lett nagy örvendezés az erdészházban! Sírtak örömben az erdészek, ölelgették, csókolgatták az okos kis gyikot, mézzel, cukorral vendégelték meg az állatokat, madarakat. Táncooltak a tündérek, bukfenceztek a manók. Olyan nagy vidámság kerekedett egyszeribe az erdőn, hogy még a mogorva, vén Csönd bácsi is ledobta magáról a köd-köpyneget, és tánra perdült a mohos, vén sziklák alatt.

Na, de aztán, hogy belefáradtak az örvendezésbe, vizsgálni kezdték a nagy, piros gombát. S egyszerre csak megszólalt a harkály az erdészek házának tetején.

– Ohó! Ezt a gombát láttam én már! Ott volt a nagy bükkfa alatt! Még meg is dicsértem miatta a gombacsináló manót!

Rá is gyűlték a gombacsinálóra valamennyien.

– Hát te ilyeneket megtetsz? Hát te mérges gombákat csinálsz? Hát te vagy az oka, hogy majdnem meghalt a kislány? Hát te így, hát te úgy!

Hiába szabadkozott szegény feje, hogy ő bizony maga is csodálkozott, mikor ezt a szép, új gombát meglátta a többi között, bizony csak elcsípték a nyakát, megkötözték kezét-lábát vadszőlő indájával, és vitték föl az Angyalok Tisztására, hogy törvényt üljenek fölötte.

Hiába sirt szegény vén gombacsináló, hogy nem ő a hibás, hiába könyörgött. Összeült nyomban a törvényszék, hogy kimondja az ítéletet. A baglyot tették meg elnöknek. Fel is kuporodott nagy szigorúan egy száraz fára, és onnan huhogott alá a félelemtől vacogó manóra.

– Ki engedte meg neked, haszontalan vén gombacsináló, hogy mérges gombát ültess el az erdőn? Amitől betegek lesznek a gyerekek?

– Nem én ültettem, higgyétek el, hogy nem én ültettem – siránkozott szegény gombacsináló. – Mindössze két vargányát ültettem oda kora reggel! S amikor visszatértem, ez a piros is ott volt közöttük! Higgyétek el, hogy nem én ültettem!

– Hát ki? – borzolódtól föl a bagoly. – Én nem ültettem, annyi bizonyos. Nem is érték hozzá.

– Én sem! Én sem! – csárogta valamennyi madár.

– Én sem! – kiabálta valamennyi állat.

– Közülünk sem lehetett senki – rázták fejüket a tündérek.

– Közülünk sem – bizonygatták a manók –, egyedül Gombacsináló tud gombát csinálni!

– Meg kell kérdezni a bükkfát – döntötte el a kérdést a bagoly.

Szárnyra is kapott a sólyom azon nyomban, és szempillantás alatt ott volt a nagy bükkfánál.

– Ki ültette alád a piros gombát?

– A piros gombát? – gondolkozott a vén bükkfa. – Én bizony nem tudom. Alighanem aludtam még, mikor odatették. Mire fölébredtem, ott volt mind a három. Két barna, egy piros. Bizonyosan a gombaültető ültette ide őket, ki más?

Egyetlen fa sem tudott többet. A mókusok sem. Még a lappantyú sem, pedig az éjszaka jár és kora hajnalban.

– Csak te lehettél, semmirevaló vén gombacsináló – döntötte el végül is a bagoly –, méltó módon meg kell büntessünk miatta.

Ekkor érkezett oda a szellő. Sok dolga volt, azért késett.

– Várjatok – mondta –, ne ítékeztek még. Megkérdem a ködöt, hátha az tud valamit.

El is suhant nyomban a legsötétebb sziklakatlan felé. Ott lelte a ködöt, egy nyirkos odúban. Rosszkedvű volt, mint mindig.

– Mi közöm hozzá – morogta –, ha láttam, láttam, s ha nem láttam, nem láttam. Tőlem ugyan meg nem tudjátok.

– Ide figyelj – bosszankodott föl a szellő –, ha meg nem mondd, hogy ki ültette oda azt a mérges gombát, örök ellenségek leszünk!

– Mit bánom én – morogta a köd –, törődöm is veled...

A szellő se volt rest, belekapaszkodott a köd ruhájába, és megrángatta jól. Sokat azonban nem árthatott neki, mert az mogorván beljebb húzódott a barlangba, egészen be a legmélyére, ahol a vén sánta boszorkány lakozott, és a szellő oda már nem mehetett utána.

– Majd kijössz! – fenyegette meg.

Mikor megtudta a bagoly, hogy a köd megtagadta a választ, gondolkodni kezdett. Gondolkoztak a tündérek is, a manók is, az állatok is, madarak is. Gondolkozott a szellő, a visszhang, a patak és a csönd. Mindenki gondolkozott. Mert, hogy igazságtalan ítéletet hozni nem szabad, azt tudták jól, valamennyien.

Ekkor megszólalt az Erdő Angyala, aki mindeddig mozdulatlanul állt a tisztás szélén egy nagy fa alatt, és figyelte, hogy mire mennek az erdő népei, magukban.

– Eresszétek el a vén gombacsinálót – mondta csöndesen –, nem ő a vétkes. Én tudom, hogy ki ültette oda a piros gombát. A köd is tudja. Elég szégyen, hogy ti nem tudjátok. Ezért megparancsolom mindnyájatoknak, hogy keressétek a bűnöst mindaddig, amíg magatoktól rá nem akadtok. Te pedig, öreg gombacsináló, ezentúl jobban ügyelj. S ha látod, hogy idegen gomba került a tieid közé, azonnal szólj a fáknak és a madaraknak, a szellőnek és tündéreknek és mindenkinek, akivel csak találkozol. Ti pedig gondoskodjatok arról, hogy ne nyúljon senki az ilyen gombához.

Így beszélt az Erdő Angyala, és azzal intett, hogy elmehetnek. Már esteledett is az erdőn és mindenki a maga dolga után kellett nézzen. A tündérek be kellett csukják a virágok kelyhét, hogy az éjszaka hűvöse meg ne ártson nekik. A manók fel kellett hordják a csillagokat az égre, mindegyiket a maga helyére. A bagoly le kellett repüljön a faluba, hogy megszámolja az egereket, a patak pedig álomba kellett mesélje a fákat.

Hogy pedig ez nem kitalált mese, amit itt elmondtam neked, hanem színtiszta valóság, azt onnan tudhatod, hogy ma sincsen még vége a piros gomba történetének.

Mert lám, a nagy szakállú vén gombacsináló azóta is ültetgeti szorgalmasan a maga gombáit az erdőn. Őt magát ugyan nem láthatod, mert az éjszaka sötétjében dolgozik többnyire, de a gombákat, azokat megelhelheted magad is az erdőn, fák tövében, bokrok alatt, kicsi tisztások szélén. Haza is viheted ezeket a gombákat, meg is főzheted. De csak azokat, amiket valóban a jó öreg manó ültetett.

Jól vigyázz azonban, mert vannak másféle gombák is. Pirosak, fehérek, sárgák, mindenféle színűek. Ezeket a vén sánta boszorkány ülteti. Erről azonban csak az Erdő Angyala tud, meg a köd, más senki. Mert a vén gonosz akkor ülteti ezeket, amikor a köd is ott van mindenütt, és elrejtí szem elől a gonosz mesterkedést.

Én onnan tudom, hogy egy sánta csiga súgta volt meg nekem, aki véletlenül ott volt egy tölgyfalapi alatt, amikor a boszorkány egy mérges gombát ültetett a jó gombák közé, és szemével látta. Ez a csiga éppen útban volt a manókhoz, hogy elmondja nekik, amit látott, de sánta lévén, csak nagyon lassan tudott járni, és útközben egy félszemű sündisznó véletlenül eltaposta szegényt. Így aztán még ma sem tudják a manók, meg az erdő többi lakói, hogy ki ülteti azokat a mérges gombákat.

Még csak te tudod egyedül, azáltal, hogy most elmondtam neked.

Szegény öreg gombacsináló néha igen nagy gondban van. Folytonosan újra meg újra kell számlálja a gombáit, hogy észrevehesse, ha idegen gomba kerül közéjük. Ilyenkor nagyon megrémül, mert eszébe jut az erdészék kislányának esete, és azonnal szól a fáknak, tündéréknek és madaraknak, hogy vigyázzanak, mert itt és itt újra mérges gomba került a jók közé!

Ők aztán igyekeznek is, amennyire tőlük telik. Amikor egy gyerek hozzá akar nyúlni egy ilyen gombához, a virágokban azonnal sikoltozni kezdenek a tündérék. (Feltéve, ha van a közelben virág.) A fák levele remegni kezd, ők ennél többet nem tehetnek. De ha van a közelben egy madár, bármiféle madár, és megtudja, amikor egy gombaszedő gyerek hozzányúl egy mérges gombához, az ilyen madár ijedten rebben föl az ágról, és jajveszékelní kezd a maga nyelvén. Mert a madarak nagyon szeretik a gyerekeket, és féltik őket az ilyen gombáktól.

Ezért hát, ha gombát szedni kimégy az erdőre, figyelj ám nagyon a fákra, a virágokra és a madarakra. Ők jót akarnak neked. És ha sokat vagy velük, egy idő múlva megérted, amit mondanak.

Kérlek, ne feledkezz meg az okos kis gyíkról sem, aki az erdészlányka gyomrából kihúzta a piros gombát. Ne bántsd soha, ha összetalálkozol vele. Neked is lehet még szükséged reá.

Hogy pedig mindez való igaz, amit itt elmondottam, azt abból is láthatod, hogy a szellő a mai napig sem békült ki a köddel. Valahányszor rátalál, mindig megkergeti. A ködöt nem is szereti senki az erdőn. Mert a köd tudja, hogy ki ülteti a mérges gombákat, de nem mondja meg. Ő ugyanis szövetséget kötött a vén sánta boszorkánnyal.

Szegény vén gombacsinálónak ma már a gondtól kétakkorára nőtt a szakála. Egészen beleöregedett a keserűségbe. Bárhova rejti is a gombát, mindig talál másnap közöttük olyant, amit nem ő ültetett. És hiába kérdi a fákat, a madarakat, az állatokat: senki se tudja, ki ültette oda azokat a gombákat.

De te most már tudod, ugye?

És amikor majd felnősz, és azt látod, hogy az emberi élet jó gombái között is sok a mérges és veszedelmes gomba, akkor jusson eszedbe ez a mese. Jusson eszedbe, és ne légy soha azok között, akik a gombacsinálókat ártatlanul ítélik el, boszorkányok által gyártott gombák miatt. Mert aki igazságtalanul ítél, az a ködnek és a boszorkányoknak a szövetségese.

MESE AZ ÉJJELI PÁVASZEMRŐL

Persze, te még nem tudod, hogy miképpen van ez a dolog a pillangókkal. Hát figyelj ide.

Az emberek nem mind jók. Nem bizony. Vannak, akik rosszat követnek el. Nagyon sok rosszat. Mondhatnám így is: az emberek sokkal több rosszat cselekszenek, mint jót.

Nézz körül a világban. Ami hibát találsz benne, az mind az emberek rosszságának a nyoma. Ami csúnyát látsz benne, az is mind az emberek rosszságának a nyoma. Az emberek rosszsága néha embertelenül megnövekszik, és ilyenkor csúnya lesz a világ a városokban és mindenütt, ahol sok ember lakozik együtt, olyan borzalmasan csúnya, hogy ha nem lennének erdők a világon, nem is lehetne azt a rengeteg csúnyaságot elviselni.

Ez pedig azért van így, mivel minden rossz cselekedetnek nyoma marad ezen a földön. Ez már így van. A Jóisten rendelte így. Az emberek rosszságának a nyomán csalán nő és egyéb gyom. Manapság sokszor látni se lehet ezeket a gonosz gyomokat, mert az emberek cementtel és aszfalttal falazták be maguk alatt a földet, hogy ne nőhessenek ki belőle ezek a gyomok. De azért ott vannak, hidd el, az aszfalt alatt is. Érezni lehet őket, valahányszor rossz emberek közelébe tévedünk.

Így volt ez bizony, kezdettől fogva. És az Erdő Jó Szelleme szomorúan látta, hogy sokasodik a földön a csalán és a gyom, sokasodik a sok csúnyaság, amit az emberek rosszsága okozott. Fölszállt hát a Jóistenhez, arra a nagy, csillogó, fehér felhőre, és azt mondta:

– Édes Jó Istenem, megbocsáss szolgálóknak, de ez nem jól van így! Ha megengeded, hogy minden emberi rosszság valami csúnya gyomot hagyjon maga mögött ezen a földön, úgy engedd meg azt is, hogy a jócselekedetnek is emléke maradjon!

A Jóisten mosolygott, és ezt felelte:

– Legyen hát, amint kívánod. Eredj és teremts valami emléket a jótettek számára is.

Az Erdő Jó Szelleme megköszönte az isteni ajándékot, és visszaszállt vele a földre. Az erdő szélén megállt, és eltűnődve nézte az embereket, akik a mezőn dolgoztak.

Egyszerre csak meglátott egy csapat vásott, rossz gyereket, kik azzal mulattak, hogy kiszedték fészkekből a varjú fiát, és kínozták. Szárnyait tépdesték, szorongatták, dobálták a levegőbe, és kacagtak a kínlásán. Szegény varjúfiú sírt és jajgatott, szülei pedig kétségbeesetten keringtek fölötte, de hiába kérelték a rossz gyerekeket, azok csak tovább gyötörték a kis varjúfiút.

Az Erdő Jó Szelleme nagyon elszomorodott ezen, mert látta, hogy rosszságuk nyomán mindenütt tüskés, mérges gyomok bújtak elő a földből, s látta előre azt is, hogy amikor ezek a gyerekek felnőnek, csupa rosszszágot követnek el azután is, és megtöltik gyomokkal a világot.

Nem nézhette tovább. Intett az erdőnek, és a fák haragosan zúgni kezdtek. Intett a felhőknek, s a felhők dobálni kezdték villámaikat. Morajlottak haragjukban a hegyek, sűröltött a szél, s a fák kinyújtották karmaikat a gonosz gyerekek felé.

Azok ijedt sikoltozásokkal futottak haza. A megkínzott varjúfiút pedig ott hagyták a mezőn.

Egyetlen gyermek maradt csak a közelben. Ez nem játszott a többivel, hanem apjának, anyjának segített pityókát kapálni. Mikor a gonosz kölykök elszaladtak, odament az eldobott varjúfiúhoz, fölvette, megsimogatta, enni adott neki, és megittatta friss forrásvízzel.

Az erdő már nem zúgott akkor. Figyelt.

A gyerek pedig fölmászott a fára és visszatette a varjúfiút a fészekbe, ahonnan kiesett. Boldogan káromgott a két öreg varjú, a fák mosolyogva bólogattak, és abban a pillanatban, amikor a gyermek visszahúzta a kezét a fészekből, ott ült a tenyerén egy szép, hófehér pillangó. A gyerek elbűvölten nézte. Ez volt az első pillangó a világon.

Meglibbentette a szárnyait, és fölszállt a levegőbe. Olyan szép volt, hogy a gyerek mosolyogva tekintett utána, és mosolygott az erdő is, a kék égbolt, és a nagy, csillogó felhőn a Jóisten maga.

Azóta is, valahányszor valaki jót cselekszik ezen a világon, egy új pillangó száll föl a levegőbe, s viszi a hírt a Jóistenhez. Mert a pillangót az Erdő Jó Szelleme teremtette, s teremti azóta is, hogy nyoma maradjon a jósnak.

Bizony ezen a világon sok a csalán és a gyom. De láthatod azért: pillangók is vannak. Fehérek, sárgák, mindenféle színűek. Mert van jószág is az emberekben, s a sok kicsi pillangó sok kicsi jótett hírért hordozza. És vannak szép, nagy, ritkasépségű pillangók is: ezek a ritka nagy jócselekedetek emlékei. Minél szebb és nagyobb jót teszel: annál szebb, nagyobb és színesebb pillangó száll föl teted nyomán. Igyekezz hát, hogy amerre csak jársz, sok pillangó legyen!

Vedd föl a fészekből kiesett rigófiút, simogasd meg, és tedd vissza a fészkébe, ügyesen. S valahonnan fölrepül majd egy pillangó, és tudni fogják a fák, a hegyek, hogy mit tettél a rigó fiával.

Ne lépj reá a csigára, hanem tedd félre az útból, hogy más se léphessen reá, és ettől újra megszületik egy pillangó.

Bárki, ha bajban van, segítesz rajta, ugye? Nem baj, ha az emberektől nem kapsz érte hálát. Minden jótettedet egy pillangó hírül viszi, és tudni fog róla az erdő, és a Jóisten, aki a csillogó, fehér felhőn ül, és örvend a pillangóknak.

Most pedig hadd mondjam el, hogy miképpen született meg az egyik legszebb és legnagyobb pillangó: a nagy éjjeli pávaszem.

Élt egyszer valahol az erdő szélén egy szegény asszony. A nagy szegénységen kívül egyebe se volt, csak két kicsi kecskéje és kilenc gyermeke. A két kicsi kecske naphosszat az erdőn legelt, és csak estére tért haza, hogy megfejhesse őket a szegény asszony, és megvacsoráztassa tejükből kilenc gyermekét.

Hát bizony egy este nem jött haza a két kicsi kecske. Hiába várta őket a szegény asszony, hiába hívta őket, bizony csak nem jöttek. Sötét volt már, sírni kezdett a kilenc éhes gyerek, és nem volt mit enni adjon nekik, mert lám a két kicsi kecske nem volt sehol, hogy megfejhette volna őket.

Elindult hát az asszony egyedül, be a nagy, sötét erdőbe, hogy megkeresse a két kicsi kecskét. Ment, ment, szólígtatta őket, és hát egyszerre csak meghallja mekegésüket, jó messzire bent, a legnagyobb sűrűség közepén.

Nosza, indult is nagy sietve a mekegés felé. Egyszerre csak útját állta a bükkfa.

– Ne menj a kecskéid után, szegény asszony – mondta a bükkfa –, elfogta azokat a gonosz sánta boszorkány, és nem adja vissza úgysem!

– Eressz tovább, jó bükkfa – felelte a szegény asszony –, haza kell vigyem ám a két kicsi kecskémet, meg kell fejjem őket, hadd vacsorázhassanak a gyermekeim!

– Eridj hát – sóhajtott a bükkfa –, és próbáld meg, de nem hiszem, hogy odaadja őket a vén gonosz boszorkány!

Azzal félreállt az útból.

Ment, ment a szegény asszony tovább a sötét, sűrű erdőben, amerre a mekegést hallotta. Útját állta a fenyőfa.

– Fordulj vissza, szegény asszony, ne menj a gonosz boszorkányhoz. Baj lesz abból, tudom!

– Nem fordulhatok én vissza, jó fenyőfa, miképpen fordulhatnék? – felelte a szegény asszony. – Haza kell vigyem a két kicsi kecskémet, meg kell fejjem őket, hadd vacsorázhassanak a gyermekeim!

– Eredj hát – sóhajtott a fenyő –, de baj lesz abból, bizony érzem!

Ment, kapaszkodott a szegény asszony a meredek sűrűségben. Sötét is volt már nagyon. Mégis csak ment, amerre mekegni hallotta a két kicsi kecskét. Elébe állott a kőszikla.